

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:27

Fredagen den 21 februari

§ 1 Europeiska rådet

Statsrådet Hans Dahlgren (deltar per telefon)

Information under pågående extra möte i Europeiska rådet den 21 februari 2020

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi har bara en punkt på dagordningen, nämligen information om det nu avbrutna mötet i Bryssel.

Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Den andra dagen av det extra toppmötet började med att ledarna som skulle ha kallat till möte kl. 10 sköt upp mötet en timme till kl. 11 och sedan till kl. 16. Det var oklart när mötet skulle äga rum. Men till sist, kl. 18.45 i kväll, inledde man förhandlingarna i plenum. Redan efter en halvtimme kunde man konstatera att det inte var möjligt att enas vid det här toppmötet. Därför avslutades mötet.

Dagen har i stället använts till samtal i olika grupperingar. Vår statsminister har tillsammans med våra likasinnade suttit ned med de baltiska länderna och med Finland. De har också träffat Rumänien tillsammans med Bulgarien och suttit ned med Charles Michel och Ursula von der Leyen ett antal gånger. Statsministern har också träffat den spanske regeringschefen Pedro Sánchez.

Framåt eftermiddagen, vid fyrtiden, fick vi ett så kallat icke-papper från kommissionen som beskrev möjliga delar i ett nytt förslag till långtidsbudget. Detta papper har EU-nämnden fått ta del av, och jag ska säga några ord om det.

Sammanfattningsvis är det nya förslaget ett steg i rätt riktning men absolut inte tillräckligt. Nivån är för hög, och rabatterna är inte tillräckliga. Det är en sammanfattning från svensk utgångspunkt.

Jag ska säga några ord om de olika delarna.

Under punkt 1 talas det om nedskärningar av budgeten på 24 miljarder euro. Det är naturligtvis ett räknefel, för här blandar man ihop 10 miljarder i åtaganden med 14 miljarder i betalningar, och det är ju helt olika saker. Den siffra som är förhandlingsmässigt viktig här är nedskärningen på åtaganden med 10 miljarder euro. Det motsvarar ungefär 1 procent av hela budgeten. Det är såklart ett steg i rätt riktning, men det är alldeles för lite för att nå den nivå som vi tycker är rimlig.

I förslagets punkt nr 2 sägs det att volymen stannar på 1,069 procent, avrundat till 1,07 procent. 1,07 procent är samma som vi hade förut, fast

då stod det en fyra efter sjuan, så det är en liten minskning med bara fem tusendels procentenheter. I tabellen under punkt 2 redovisar man hur man har åstadkommit sänkningen, framför allt genom att ta från olika marginaler.

Den tredje punkten visar hur man har räknat ut att betalningarna minskat till 1,049 procent.

Under den fjärde punkten handlar det om ett tillskott på nära 5 miljarder euro till sammanhållningspolitiken. Pengarna tas från marginalerna för att adressera specifika prioriteringar av situationen i medlemsstaterna. Ska man tala klartext är det så kallade presentpengar som brukar delas ut till enskilda länder under slutförhandlingen.

Under den femte punkten för man på samma sätt presentpengar, eller vad man ska kalla det, över till jordbrukspolitiken. Det handlar om 1 ½ miljard i pelare 1 och 2,4 miljarder i pelare 2.

Under punkt 6 beskrivs en del, som man kallar det, kvalitativa förändringar av förslaget. Där talas det först om ett förtydligande i texten när det gäller den så kallade rule of law-mekanismen, alltså mekanismen för att villkora EU-pengar till att man respekterar rättsstatens principer. Vi har faktiskt inte fått se hur förtydligandet ser ut i text. Men vi har fått höra att det ska vara en förstärkning, och man har sagt att det är någonting som skulle glädja oss. Då gissar vi att det handlar om att gå tillbaka till den form som handlar om att man beslutar om sådana här insatser med hjälp av omvänd kvalificerad majoritet i stället för vanlig kvalificerad majoritet. Men det återstår att se om det är exakt så som kommissionen menar.

Nästa punkt handlar om klimatskrivningar. Man har höjt klimatmålet från minst 25 procent till specificerat 27 procent, och man ska sträva efter 30 procent mot slutet av perioden. Det står också att man ska ha möjlighet att föra över pengar mellan sammanhållningspolitiken och eurozonbudgeten, som förkortas BICC. Det berör ju inte Sverige eftersom vi inte deltar i detta samarbete.

Under punkt 7 talas det om plasmekanismen som ett nytt, ytterligare beräkningssätt för de olika ländernas avgift till Europeiska unionen. Där talar man om samma mekanism som vi har sett i tidigare förslag men med en begränsning för hur det ibland kan påverka några särskilt drabbade medlemsländer. Den gränsen gör att det positiva och gynnsamma utfallet för Sveriges del minskar något. Vi har ju tidigare bedömt att det skulle ge oss en lättnad i vår avgift med ungefär 1,1 miljard. Nu är våra beräkningar med dessa begränsningar att det stannar vid 0,9 miljarder kronor.

Man kan notera att under den här punkten finns över huvud taget inte den andra, nya beräkningsmetoden med, den som handlar om att räkna in intäkter från utsläppsrätter i ETS-systemet.

Under punkt 8 ligger den för Sverige kanske viktigaste frågan. Den handlar om våra och några andra länders rabatter.

Det är förstås bra att man erkänner att rabatter finns, och det är bra att man håller på att utforma ett ytterligare steg. Det står att det ska vara 100 procent av rabatternas nominella värde år 2020 för de fem rabattländerna. Men det finns många oklarheter kring hur det här är tänkt, hur man ska resonera och vad nominal value betyder, så vi har ännu inte haft möjligheter att bedöma exakt vad det här betyder för svenskt vidkommande. Att det inte räcker till för att motsvara våra rabattbehov kan vi däremot konstatera ganska tydligt redan nu.

Till sist under punkt 9 handlar det om hur mycket medlemsstaterna får behålla av de tullavgifter man tar in. I dag är det 20 procent, och man föreslår att det ska vara 15 procent för alla medlemsstater, utom för Nederländerna som skulle få 25 procent under några år, vilket är ett slags rabatt också för dem.

Som jag sa i början är det här förslaget möjligen några steg på väg mot en lösning, men det är absolut inte nog och inte acceptabelt. Det framförde också vår statsminister tydligt i samband med det plenarmöte som precis avslutades.

Nu återstår det att se vad ordföranden i Europeiska rådet gör. Han har inte signalerat hur han ska återkomma eller när detta ska tas vidare i ytterligare förhandlingar. Men en sak vet vi, och det är att det samarbete som vi i Sverige har haft med Danmark, Österrike och Nederländerna har varit väldigt nyttigt för vårt förhandlingsarbete. Det har skapat respekt för att det här är en grupp länder som verkligen vet vad de vill och som har en klar ambition att söka driva igenom sina ståndpunkter så långt det går. Den enigheten kommer att bestå inför den fortsatta förhandlingen och är till stor nytta för Sverige.

Fru ordförande! Därmed är jag beredd att svara på eventuella frågor.

Anf. 3 JESSIKA ROSWALL (M):

Med anledning av det som skickades ut har vi jättemånga frågor som vi säkert får tillfälle att återkomma till.

Jag skulle vilja veta när vi kommer att kunna komma tillbaka till de förslag som presenterades nu.

Vilka var det som bröt upp från mötet? Vilka är mest missnöjda? Vi är inte nöjda, och det tycker jag inte heller att vi ska vara. Men var det sammanhållningsländerna som inte alls var nöjda med de förslag som ligger på bordet nu?

Jag hade också frågor om förtydliganden av rule of law. Men där har ni ju inte sett några förslag än, så jag stannar där så länge.

Anf. 4 JENS HOLM (V):

Jag vill säga till Hans Dahlgren med flera att det är bra att ni håller emot.

Sedan har jag en konkret fråga under punkt 8 om rabatterna, även om ni inte har analyserat färdigt förslaget än. Innebär det att vi kommer att ha kvar rabatten under hela sjuårsperioden?

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag ska förtydliga att vi har en vanlig återrapport i kammaren efter mötet tisdagen efter den plenifria veckan den 3 mars kl. 13.00. Detta är information, men vi har sedan en ordentlig återrapport i kammaren. Detta telefonmöte ersätter inte det mötet.

Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag läste i tidningen precis att Danmarks statsminister trodde att de andra var förvånade över att vår sida menade allvar. Man hade kanske underskattat hur viktigt det är med till exempel rabatterna för oss. Hur skulle Hans Dahlgren bedöma viljestyrkan på den andra sidan? Hur fast

beslutna är de att få en budget som går mer i deras riktning?

Anf. 7 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Jag har en fråga om ETS. Ska vi tolka det som att den är borttagen ur förhandlingsförslaget?

Min andra fråga är om Just Transition Fund. Här var det ett förslag att man skulle villkora 50 procent av pengarna med att uppnå klimatneutralitet till 2050. Det är mer rimligt med 100 procent av pengarna. Jag undrar om ni har berört det.

Min sista fråga gäller klimatmainstreaming. Det är glädjande att den ökar. Jag undrar om man håller fast vid de tidigare uppföljningskriterierna och även målet med 30 procent till 2050. Hur har diskussionerna gått om det?

Anf. 8 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag ska försöka svara på frågorna. Först vänder jag mig till Jessika Roswall som frågade om vilka som är mest missnöjda. Det är svårt att mäta det. Men jag har hört från statsministern att det inte var någon direkt konfrontatorisk stämning vid det avslutande halvtimmeslånga mötet.

Det var förstås en tydlig markering från vår sida att det här inte är acceptabelt men också från sammanhållningsländerna, om vi kallar dem så, de som är mest angelägna om pengar från just sammanhållningspolitiken. Det var tydligt att det var ett missnöje. Det hade inte gett den utdelning och varken de belopp eller den flexibilitet som de själva önskade.

Det finns ett tydligt missnöje på båda sidor. Det är möjligt att man har kommit något närmare varandra i förståelsen för dessa argument. Men de sakliga positionerna har inte flyttat på sig mycket, vill jag nog säga.

Till Jens Holm vill jag säga att det är vår absoluta tolkning att det gäller under hela sjuårsperioden att vi ska ha rabatter. Det står 100 procent av det nominella värdet. Det innebär att om man har en inflationstakt på 2 procent, som vi brukar räkna med i de här sammanhangen, blir det en något gradvis avtrappning i det reella värdet. Det är ingenting som vi önskar. Vi vill ha ett reellt bevarande av rabatternas värde. Men att det gäller hela perioden är det ingen tvekan om.

Jag fick en fråga om hur fast beslutna man är i den här förhandlingen. Man vill naturligtvis gärna ha det här beslutet från dem som önskar en större budget. Men de måste också förstå att det kräver att även de som är nettobetalare är med på att göra det. Är det så att nettobetalarna inte är med och betalar, utan säger nej till ett förslag som vi anser är orimligt, blir det ingen budget. Då blir det heller inte någon utdelning från de sammanhållningsfonder eller vad det kan vara som man önskar framöver.

Jag tror nog att det finns en viss respekt för att vi som grupp har visat att vi faktiskt menar allvar. Det är ett tydligt samband mellan vår position som nettobetalare och våra krav på att få reella rabatter.

Till sist till frågan om ETS är borta. Ja, den är helt borta från det här papperet. Det finns de som tycker att det skulle vara ett bra sätt att öka på resurserna, och att det också är klimatsmart har jag hört många säga. Men jag har till exempel hört den tyska kanslern säga tydligt att detta är något som hon inte kan acceptera. Det finns inte med i det här förslaget från kommissionen.

Frågan om 50 procent villkorat har över huvud taget inte återfunnits i diskussionen om det här papperet. Det finns inte omnämnt här. Det har inte kommenterats.

När det gäller 30 procent i slutet av perioden och hur diskussionerna har gått där har det inte varit någon diskussion om det. Man har bara konstaterat att papperet i sin helhet inte har varit acceptabelt. Vi skulle naturligtvis välkomna om det blev så att man kunde slå fast att målet inte bara ska vara minst 25 procent, som det har hetat hittills, utan minst 30 procent i slutet av perioden. Det är förstås också bra för klimatet.

Anf. 9 JAN ERICSON (M):

Jag har en fråga. Jag undrar om det papper vi har fått. Har det spelat ut sin roll? Ska man se det som det senaste förhandlingsbudet som ligger kvar, eller backar man nu till det som gällde tidigare? Vad får ett sådant papper för status när man nu avbryter förhandlingarna?

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Vill statsrådet svara på det? Annars tänker jag att det är en öppen fråga och att vi inte vet i dagsläget hur det kommer att tas vidare i förhandlingen och därmed inte heller hur det här papperet kommer att tas vidare, och kanske ens vad det hade för status när det presenterades.

Anf. 11 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Det är ett icke-papper. Det existerar inte egentligen. Det är klart att det är överspelat i den meningen att vi nu förväntar oss att det ska komma ett heltäckande förslag från Europeiska rådets ordförande. Det bör han presentera inför nästa förhandlingsomgång.

Men innan dess är jag säker på att han kommer att ha ett antal bilaterala kontakter. Han kanske kommer att bjuda in några till Bryssel för att resonera med honom eller ha telefonkontakt, videokonferenser eller vad det kan vara. Det kommer att ta en viss tid innan det kommer fram ett nytt förslag.

Det finns ingen tidpunkt satt för när det ska vara ett nytt möte. Vi har tidigare hört ordföranden i Europeiska rådet säga att dagordningen för det ordinarie mötet i slutet av mars redan är fulltecknad. Jag håller för troligt att det blir ett extrainsatt möte någon gång. Det kan komma före marstoppmötet, men det kan också komma i april månad.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Därmed vill jag tacka för informationen. Vi har en återrapport i kammaren den 3 mars kl. 13.00. Därmed avslutar jag kvällens möte.

Innehållsförteckning

§ 1 Europeiska rådet

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	1
Anf. 3 JESSIKA ROSWALL (M).....	3
Anf. 4 JENS HOLM (V)	3
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD).....	3
Anf. 7 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	4
Anf. 8 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	4
Anf. 9 JAN ERICSON (M)	5
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 11 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	5